

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 3. zvezka.

Smert prevzvišenega kneza nadškofa Alcjzija	65.
Sv. Frančiška Saleškega nauki o popolnosti. O prostosti duha.	66.
Sv. Ludovik, škof, spoznavavec prvega reda sv. Frančiška.	
8. pogl. Ludovik imenovan za škofa; redovne obljube	70.
9. pogl. Ludovik popotuje v Tuz, kjer vlada škofijo	72.
10. pogl. Ludovikova ponižnost in vsmiljenje do vbozih	76.
Življenje sv. Antona Padovanskega.	
V. pogl. Generaljni kapitelj. Sv. Anton pride v Asiz itd.	80.
VI. pogl. Sv. Anton mašnik in pridigar	82.
VII. pogl. Sv. Anton učenec in učenik	85.
Za mesečni shod tretjega reda. Kaj odvrtača od zveličanja ?	87.
Lavrotanske litanije (Dalje.)	91.
Priporočilo v molitev	94.
Zahvala za vslišano molitev	95.
Popolni odpustki	96.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1897.

Boj z učeno senco.

(Dalje.)

Le nekoliko poglavitnejših mahljejev vis. g. Martina Matvejeviča po grešni „osobi“ učene sence sem pojasnil čislanim bravcem in mislim, da ni nihče posebno radoveden na ostale; bratci so vsi. Latimo se torej stvariti same, za katero je vstala ta tridesetletna vojska. Glejmo, s kakimi kanoni je poderl vis. g. statskij sovetnik mojo vbogo bajtico, če jo je, s kakimi škarjami je podperl svojo terdnjavo. Sicer ni ravno dosti mojega v ti bajti, da po pravici povem; drugi so jo postavili, jaz sem jo le branil, ko so jo obsuli sovražniki, anti-bomkavci. In še jo branim, saj v resnici še stoji, pa še precej terdno. Stoji namreč na čversti podlagi nezaničljivega znanstva, primerjajočega jezikoslovja.

To pravi, da je imela prvotna slavenščina za prihodnji čas enotno obliko, kaker tudi drugi sorodni jeziki. Ta oblika se je narejala namreč v prvotni slavenščini s tistim prilepkom, kaker v sanskertu, gerščini in litvanščini: ssk. *dāsyāmi*, gr. *δῶσω*, lit. *dūsiu*. (Bopp, Kritische Grammatik der Sanskrita-Sprache. Berlin 1868. pg. 311 f.) Jaz sem se sklicaval v poterjenje na priznano avtoriteto v slavenskem jezikoslovju, na Leskiena Handbuch der altbulgarischen (altkirchenslavischen) Sprache, pg. 149. Tam stoje te-le besede: „Das alte Futurum, dem litauischen auf *-siu* entsprechend, ist verloren; der einzige Rest desselben, das Part. *byšę*, *byšęšteje* τὸ μέλλον (*byšęšteje* z. B. Greg. Naz. ed. Budil. 108 a) fehlt zufällig unsern Denkmälern; es setzt einen Indicativ **byšę* = „it. *būsiu* voraus“. — Omenil sem tudi Brugmanna Grundriss der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen, II. Band. Tam bi bil mogel najti vis. g. statskij sovetnik na str. 1101 to-le: „Während im Lit. das Fut. auf *-siu* bis heute eine ganz lebendige und productive Bildung geblieben ist, starb es im Slav. schon in vorhistorischer Zeit bis auf das in § 748 S. 1094 genannte aksl. part. *byšęšteje* aus“. — Kann denn nun aber etwas ausgestorben sein, was nie gelebt hat? Nauk primerjajočega jezikoslovja je torej, kaker sem jaz pisal: „Prvotna slavenščina je imela sigmatiški futurum“. Da sem pa ta nauk jaz iznašel, tega nisem terdil nikoli nikjer. Zdaj naj se pa sodi, kar piše vis. g. Martin Matvejevič Hostnik v *Edinosti* 9. apr. t. l.:

„Ali je vis. o. Stanislav dokazal, da je bil v prvotnej slavenščini bodočnik *sigmatičen*? Ne, on je v Leskiena Handbuch-u (pg. 149*) našel jedini primer, t. j. jedini ostanek tega sigmatičnega bodočnika prvotne slavenščine, „ki se je obranil v nek h staroslovenskih spominkih ruske recenzije,“ t. j. *byšę*, in on uže kategorično piše (2. stran konca odgovora“): „Prvotna slavenščina je imela sigmatički futurum.“ Jaz mu verojamem in ne zahtevam dokazov.“

Ako sem našel ostanek neke reči, ali ni to neoveržen in neoveržen dokaz, da je nekedaj egzistirala reč, ketere ostanek

*) Udoběje jesti 10-ležde petvoriti, neže privoje šetvoriti. Opaz. črnorizca Hrabra.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XVI. tečaj.

V Gorici, 1897.

3. zvezek.

V nedeljo večer je, 11. malega serpana. Žalostno zvone zvonovi po Gorici in okolici, kaker po vsi goriški deželi. Pri-peljali so nam z Dunaja mertve ostanke ljubega, milega, dobrega pastirja našega,

prevzvišenega kneza nadškofa

ALOJZIJA.

Pač smo vže nekaj mescev v veliki skerbi obžalovali gro-zovito nesrečo preblazega gospoda, nam še posebej vdanega ko mnogoletnega uda tretjega reda tukajšne skupščine in od per-vega začetka radodarnega podpornika „Cvetja z vertov sv. Fran-čiška“. Žalovali smo nad boleznijo, ali upali smo ozdravljenja, kaker so ga obetali zdravniki. Nenadoma smo torej zaslišali prežalostno naznanilo, da so v četrtek, 8. tega mesca o polu štirih popoldne, prevzvišeni knez nadškof za serčnim oslavljenjem vsled otekline v možganih prevideni se svetim poslednjim oljem izdihnili svojo preblago dušo. To se je zgodilo na Dunaju v

zdravilišču doktorja Svetlina, kamer so jih bili prepeljali 25. preteklega mesca. Bog jih je poklical torej iz te solzne doline, kjer so zlasti poslednje čase vžili toliko težav in britkosti. Poklical jih je k sebi v večno veselje, to upamo terdno; saj jih je bila sama ljubezen, sama dobrota, sama ponižnost! Ali ker je z veliko častjo in oblastjo sklenjena tudi velika odgovornost, je naša sveta dolžnost moliti za nje. Molite torej tudi vi, dragi bravci, zlasti tretjeredniki po vsem Slovenskem, molite goreče za prevzvišenega kneza nadškofa in metropolita slovenskega, milega, nepozabljivega našega gospoda Alojzija (Ludovika) Zorna! Naj počiva v miru in za nas Boga prosi!

Sv. Frančiška Saleškega *nauki o popolnosti.*

O prostosti duha.

Vse se mora storiti iz ljubezni in ne prisiljeno. Tukaj imaš to splošno pravilo naše pokorščine z različnimi čerkami zapisano. Treba je bolj pokorščino ljubiti, kaker se nepokorščine bati.

Jaz ti popuščam prostost duha, ali ne tiste, ketera izključuje pokorščino, ker taka je prostost mesa; ampak ono ti dopuščam, ketera izključuje silo in plašljivost.

Vsaki človek mora biti prost velikih grehov in vsakega (radovoljnega) nagnjenja do njih. Brez te prostosti ni zveličanja; ali o taki prostosti ne govorim tukaj. Jaz govorim o popolniši prostosti preljubih otrok božjih. V čem pa obstoji ta prostost? Obstoji v tem, da se serce znebi vsega, kar bi nas moglo ovirati v spolnjevanju spoznane volje božje. Lahko boš razumel, kaj hočem reči, ako ti z božjo pomočjo dobro razložim znamenja, učinke in priložnosti te prostosti.

Najprej prosi Boga, da naj bo posvečeno njegovo ime; da naj pride k nam njegovo kraljestvo; da naj se zgodi njegova volja, in ako on tako v nas kraljuje, tedaj je naš duh prost in za vse drugo brez skerbi.

Pervo znamenje te prostosti. Serca, katero to-

prostost vživa, ne trapi želja po tolažbi, ona sprejemlje zopernosti s toliko mirnostjo, kolikeršne je naša slabost zmožna. Ne pravim, da ne ljubi in ne želi tolažbe, ampak pravim, da ne hrepeni nemirno po njej.

Drugo znamenje. Prosti duh ni na kakšno pobožnost ali molitev tako navezan, da bi se žalil, ako je slučajno pri tem moten. Ne pravim, da ne ljubi in ne želi pobožnosti, ampak da ni strastno na njo navezan.

Tretje znamenje. Prosti duh je vedno vesel in dobrovoljen, ker ga ne more nobeno pomanjkanje in nobena zguba vznemiriti. Ne pravim, da ga to nigdar ne moti, ampak da tega vesolja nigdar popolnoma, nigdar za dolgo časa ne zgubi.

Učinki te prostosti pa so sledeči: skoro vedno enaki mir serca, velika krotkost in sterpljivost v vsih še tako zopernih dogodljajih v življenju in prijazna prizanesljivost in vstrežljivost proti bližnjemu v vsem, kar ni greh ali nevarnost greha.

Ako n. pr. osebo, ki te prostosti duha nima, pri premišljevanju motiš, boš videl, kako se bo vznemirila in le se zopernostjo je opustila. Resnično prosta duša pa sprejme takega nadležneža z mirnim srcem in prijaznim licem, ker ji je eno, ako Bogu s premišljevanjem služi ali pa ako ima z bližnjim poterpljenje. Eno in drugo je volja božja, ali zdaj je potrebno drugo in ne prvo.

Priložnost to dušno prostost pokazati, daje nam vsaka zopernost, ki se nam pripeti. Kedor ni suženj svoji nagujenj, tega to ne vznemiri, on ostane ravnodušen.

Ta prostost ima dva nasprotna pogrška: nestanovitnost in silo.

Nestanovitnost je neka prekomernost ali zla raba prostosti, zavoljo česar človek brez pametnega vzroka in brez prepričanja, da je to volja božja, svojo namero opusti in stan in življenje premeniti hoče. Zavoljo prav nepomenljivega vzroka opušča svoj red in svoje pravilo ali pa to ali ono lepo navado. — Zavoljo zlorabe te prostosti postane duh raztresen in serce se spači. Podoben postane na vse strani odpertemu vertu, keterega sadja ne dobi gospodar, ampak, ker nima ograje, ga poberejo mimogredoči.

Sila, s katero se duh vklenjen derži, je neko pomanjkanje prostosti, zavoljo česar se človek ozlovolji ali vjezi, kederkoli se to zgoditi ne more, kar je namerja, čeravno bi se namesto tega lahko še kaj boljsega zgoditi moglo.

Namerjal bi n. pr. vsako jutro zgodaj premišljevati; ako

sem nestanovitnega duha, preložil bom zavoljo prav majhinega vzroka premišljevanje na večer, ali pa je bom popolnoma opustil zato ker me je n. pr. kakšno pasje lajanje v spazju motilo in sem še zaspan, ali pa da spišem pismo, ki ni ravno tako silno — Ako je pa nasprotno se silo duh vklenjen, tedaj ne bom opustil premišljevanja, ako je tudi treba k bolniku iti, ali pa kakšno prav važno pismo pisati, katero se odložiti ne sme, i. t. d.

Da se v tem ne pregrešiš derži se sledečih dveh pravil.

P e r v o p r a v i l o. Svojih pobožnosti in navadnih krepostnih opravkov nigdar ne opuščaj, razen ako jasno spoznaš, da je božja volja da kaj opustiš. — Volja božja se pa razodeva na dva načina. Postavimo, da bi namenil to leto postne pridige imeti ali pa pri kakšni slovesni službi božji biti, pa bi obolel; tedaj nimam nobenega vzroka se zavoljo tega ozlovoljiti in yznemiriti, da ne morem pridigati ali pa pri slovesni službi božji biti, ker je očitno volja božja, da mu služim s poterpežljivostjo v boleznih, ne pa s pridiganjem ali pričujočnostjo pri službi božji.

Ako bi pa ne obolel. in če se mi pa potreba ali priložnost ponudi na kateri drugi kraj med moje ovčice se podati, kjer se je bati kakšne nesreče ako tjakaj ne dojdem — glej, to je volja božja, da kakšno drugo namero brez skerbi opustim in storim to, kar ljubezen od mene zahteva.

D r u g o p r a v i l o. Ako hoče kedo svojo prostost porabiti, naj se to zgodi brez krivice in pohujšanja. N. pr. prepričan sem, da bi mogel drugje več koristiti, kaker tukaj, kjer moram po dolžnosti biti; v takem slučaju se ne smem poslužiti svoje prostosti, ker bi tako krivično ravnal in druge pohujšal z mojo nepričujočnostjo tam, kjer me dolžnost veže. Zloraba prostosti bi bila tudi, ako bi se n. pr. hotela ketera žena ločiti od moža s pretvezo pobožnosti ali ljubezni; ker ta prostost duha ne sme biti škodljiva našemu poklicu, ampak ravno nasprotno pomaga, da je vsakedo sè svojim poklicem zadovoljen in da v njem ostane. „Vsaketeri naj ostane v stanu, v katerem je bil poklican“. (1. Kor. 7. 20).

Naj sledi nekaj zgledov o prostosti duha, ki ti jo bodo bolje pojasnili, kaker je meni mogoče povedati. Premisli samo sv. Karola Baromeja. On je bil zè seboj zelo oster in natančen. koliker je mogoče misliti; ni jedel drugega kaker kruh in pil je vodo. V 24. letih svojega nadškofovanja je bil samo dvakrat v svojem vertu in samo dvakrat je šel v hišo svojih bratov in sicer ko so bili bolni. Pa vendar pri vsi ti strogosti ni pomišljal

ali se branil večkrat sè svojimi sosedi Švicarji za mizo se vsesti in pri obeda na njih zdravje piti, ker je šlo za to, da bi s tim spreobrnjenje pospešil.

Sv. Špiridijon — star škof — dobi nekedaj v postu ptujega gosta, ki je bil od lakote skoro obnemogel. Pri rokah pa ni bilo drugega, kakor nekaj slanega mesa. Svetnik je da skuhati in ptujcu ž njim postreže; ta pa ni hotel jesti, čeravno je bil neizmerno potreben. Špiridijon pa, ki se je sicer tako ostro postil, začne prvi jesti, da bi sè svojim zgledom gostu pomišljanje izbil. Česa ne stori ljubezen pri tistem, kateri ima resnično prostost duha!

Sv. Ignacij Lojoljski je jel na neko veliko sredo meso samo zato ker mu je zdravnik tako naročil, kateremu se je to zavoljo neke bolehnosti potrebno zdelo. Kateremu drugemu ne tako slobodnemu bi se bilo moralo Bog ve koliko dni prigravarjati, akoravno ne bi bil morebiti posta tako ljubil, kakor Ignacij.

Po vsem tem ti navedem pa še neki drugi zgled, ki se mej vsemi sveti kakor sonce, nekega drugega svetnika sè slobodnim duhom, ki se je popolnoma po božji volji ravnal.

Večkrat sem že premišljal, katero je največe zatajevanje, kar mi je iz življenja svetnikov znanih in po mnogem prevdarjanju sem našel sledeče:

Sv. Janez Kerstnik je šel kot petleten deček v puščavo in je vedel, da je njegov Gospod in Zveličar ne daleč od njega rojen. Bog sam ve, kako goreče ga je od materinega telesa vedno ljubil in kako je po vživanju njegove pričujočnosti hrepenel, — pa mej tem je celih 25 let v puščavi preživel, ne da bi se bil napotil samo enkrat Zveličarja pogledat; čakal je, dokler ni on sam k njemu prišel. Ko ga je kerstil, ni šel za njim, kakor so to učenci storili, ampak ostal je pri svojem opravilu.

Moj Bog, kako neizmerno zatajevanje duha je bilo to! Tako blizu Zveličarja biti in ne ga videti! Znati, da je tako blizu in njegove pričujočnosti ne vživati! Kaj se pravi to drugega, kakor imeti duha prostega od vsega, in takorekoč od Boga samega, da se le volja božja spolni in njemu služi? Boga zavoljo njegove volje zapustiti, se takorekoč Boga oropati, da se ga toliko bolj in čistejše ljubi — visokost te misli potira mojega duha!

Pozabil sem opomniti — (pravi na dalje svetnik), da volje božje ne da je spoznati samo potreba in ljubezen, ampak tudi za-

poved višjih, katero treba spolniti in čemur se mora vmekniti vsako drugo svojevoljno četudi dobro djanje. Ta, komur se kaj zapove, naj veruje da je s tem izražena volja božja, ali pa vsaj, da je volja božja, da sluša, ako ni povelje naravnost volji božji nasprotno, katero moramo seveda bolj slušati kakor ljudi.

P. — n — n.

Sv. Ludovik,

škof, spoznavavec prvega reda sv. Frančiška.

P. C. L.

8. Poglavlje.

Ludovik je imenovan za škofa v Lionu in potem za škofa v Tuluzu; naredi redovniške obljube.

„Gdor se povikšuje bo ponižan in gdor se ponižuje bo povikšan“. Te besede večne resnice so se spolnile tudi pri našem Ludoviku. Videli smo, kako se je na vso moč branil kraljeve časti, kako je želel v ponižnem stanu vbozega frančiškana edino Bogu služiti, edino le za svoje dušno zveličanje skerbeti. Ali Bog, ki se je v svoji modrosti ozerl na ponižnost svoje dekle, prečiste Device Marije, in jo je visoko povzdignil do časti matere včlovečenega Sinu božjega, on se je ozerl tudi na veliko ponižnost našega Ludovika in ga hotel postaviti na svečnik, da bi se svojimi čednostmi tudi drugim svetil.

Sveti oče Celestin V. je že v tistem pismu, v katerem je 9. oktobra 1294. dovolil, da Ludovik sprejme nižje redove, njega tudi odločil za nadškofa v Lionu, ker je bil malo prej ondašnji škof Remondo imenovan kardinalj in premeščen v Albano. Ludovik je bil takrat, komaj 21 let star, v jetništvu v Barceloni. V omenjenem pismu papež tako-le govori: „Kar človek pričakuje in se ima v kratkem zgoditi, to se nam nekako zdi, kakor bi se bilo že v nekakem pomenu zgodilo; tako tudi zdaj v tem primeru. Akoravno še nisi sprejel nižjih redov niti si v mašnika posvečen, vendar smo po resnem prevdarjanju sklenili, da ti izročimo Lijonsko škofijo, da jo vladaš in zanj o skerbiš v vseh duhovskih in časnih potrebah“. Zraven je papež tudi še pristavil,

da ga je za to škofijo odločil ne samo zavoljo njegovega plemenitega rojstva, ampak tudi še posebno zavoljo njegove učenosti, njegovega lepega vedenja in velikih čednosti in ker je do dobrega prepričan, da bo se svojo gorečnostjo, podpiran, če bo treba, tudi od svoje kraljeve rodovine Lionski cerkvi zopet pridobil pravice, ketere so ji bile vgrabljene, in da bo ta imenitni škofovski sedež zopet do svoje poprejšne časti in veljave povzdignil. Ker se je pa takrat Ludovik na vso moč branil, tako težavno in odgovornosti polno cerkveno čast na svoje mlade rame sprejeti, se te papeževe želje niso vresničile.

Mej tem pa se je papež Celestin odpovedal vladanju vesoljne cerkve in sklenil v samostanski tihoti preživeti leta, ketera mu je božja previdnost odmenila. Namestu njega je zasedel svetega Petra stolico papež Bonifacij VIII. Temu je bilo že dobro znano, s kakimi nenavadnimi čednostmi je Ludovik bogato obdarovan in imenoval ga je takoj za svojega hišnega kapelana. Nekaj mescev potem pa je bila, vsled smerti škofa Gvidona Maskarija, Tuluška škofija ispraznjena in za naslednika je imenoval papež Ludovika. Tudi zdaj se je Ludovik sè vso odločnostjo branil škofovskega bremena in njegove časti. Odgovoril je papežu, da nigdar ne sprejme nobene cerkvene časti, ako mu ne bo poprej dovoljeno spolniti obljubo ter stopiti v red svetega Frančiška. Bonifacij se je čudil takemu zaničevanju vse posvetne slave, pa ravno to je bilo, kar je papeža v njegovem sklepu še bolj poterdilo. Ni toraj popustil svojega sklepa, naj je Ludovik še tako ponižno prosil; samo to mu je dovolil, da je smel izjemoma redovne obljube sv. Frančiška storiti, ne da bi bil poprej doveršil leto novicijata.

Ludovik je spoznal, da se dalje ne sme braniti, zlasti ker mu je zdaj mogoče zadostiti temu, kar je Bogu obljubil. Leta 1296 na dan pred praznikom Rojstva Jezusovega se je v araeljskem samostanu v Rimu zavezal sè slovesnimi obljubami reda svetega Frančiška pred tedanjim generaljem celega reda, P. Janezom Murskim, in ravno tisti dan je bil tudi za škofa Tuluškega imenovan. Preden je svete obljube storil, se je še enkrat očitno in slovesno odpovedal vsem pravicam svojega pervorojenstva, zlasti pravicam do kraljeve krone. Nedeljo potem na dan 30. decembra ga je sv. oče sam škofa posvetil. V listu, s katerim ga je imenoval škofa, se mej drugimi hvalilnimi besedami tudi sledeče bere: „Obernili smo na tvojo osebo našo pozornost,

ne samo ker si rojen iz kraljeve rodovine, ampak tudi ker se v tebi razodeva posebna učenost, nenavadna čistost življenja, neomadežano obnašanje in občudovanja vredna modrost, s katerimi in še drugimi čednostmi te je Bog tako bogato obdaril“. Zraven še pristavlja, da ga oproščuje pomanjkljivosti dostojne starosti, ker njegove čednosti in zasluge nadomestujejo, kar mu let primanjkuje.

Morebiti se bo komu čudno zdelo, da je bil Ludovik v tako zgodnji mladeniški starosti poyzdignjen do časti, s katero je sklenjena tolika odgovornost. Res da je bil zelo mlad in komaj za mašnika posvečen, ko je škof postal, pa pomisliti moramo ne samo na to, da ga je Bog v svoji najsvetejši previdnosti in modrosti hotel postaviti ne tako vzvišeno stopnjo, ampak tudi na to, da je mladi Ludovik v čednosti, učenosti in zglednem življenju marsiketerega prekosil, ki je bil starejši od njega. Pa saj se to ni samo pri Ludoviku zgodilo, da je bil pred postavno starostjo v škofa posvečen, ker cerkvena zgodovina nam to tudi o drugih sporoča. Tako n. pr. je bil sv. Remigij, slavni apostelj Frankov, tudi komaj dvaindvajset let star, ko je škof postal, sveti Karol Baromej, je bil tudi še le štiriindvajset let star v škofa milanske cerkve posvečen. Tako je tudi sveti apostelj Pavel svojega ljubljenelega Timoteja efežinski cerkvi škofa postavil, ko je bil še mladenič.

9. Poglavje.

Ludovik [popotuje v Tuluz, kjer s pastirsko gorečnostjo vlada svojo škofijo.

Ker se je Ludovik, kaker smo videli, branil vsake cerkvene časti in je ni hotel sprejeti, dokler ni postal redovnik svetega Frančiška, tako je hotel tudi ko škof naj prej redovnik ostati ne samo v duhu, ampak tudi v zunanji noši. Papež Bonifacij pa je hotel, naj bi že zavoljo svojih starišev odložil meniško obleko in se tako oblačil, kaker je to zahtevala njegova škofovska čast. Od početja se je Ludovik tej želji vdal; na dan svete Agate pa, ne vemo iz kakega vzroka, je v pričo dveh kardinaljev, namreč Matevža Akvasparta in Jakoba Ananjija svojo škofovsko obleko slekel, ker se mu je ko frančiškaneu prebogata zdela in namestu nje je oblekel vbožno haljo svetega Frančiška ter jo prepasal z vervjo, na noge pa je dal sandalije. Tako o-

blečenega so ga večkrat videli hoditi z griča Kapitolija, kjer je araeljski samostan, do papeževe palače v Vatikanu.

Čas je pa prišel, da je moral iti v Tuluz k svoji duhovni čredi in sprejemši papežev blagoslov, se je nemudoma tja napotil. Na tem potu se je natanko ravnal po določilih svetega vodila manjših bratov, in le keder je bilo neobhodno potrebno, se je posluževal kakega polajšanja. Ostajal in prenočeval je le v frančiškanskih samostanih, kjer pa ni terpel, da bi ž njim kako drugače ravnali, kakor z navadnim menihom. Ko je skozi Florencijo popotoval, se je vstavil v samostanu svetega Križa, in ker so bratje zvedeli, da se bo pri njih mudil, so mu pripravili stanovanje, kakor se za škofa spodobi. Pa ponižni Ludovik jim je to skoraj za zlo vzela, češ, to ni stanovanje za meniha, kakor je on, če je tudi povzdignjen do škofovske časti, in če mu ne dajo takega stanovanja, kakor se spodobi za vbozega sinu svetega Frančiška, si bo pa drugej preskerbel tako. Pospraviti so morali vso nepotrebno hišno opravo in pustili so mu samo posteljo in še te se ni poslužil Ludovik, mariveč je razgernil po tleh svoj plašč in tam je nekaj ur počival. V spomin na to veliko ponižnost so tisto celico po njegovi smerti spremenili v lično kapelico.

V Sijenskem samostanu, kjer se je tudi nekaj dni mudil, ni samo z drugimi brati vred se vdeležil vsih navadnih pobožnih vaj samostana, ampak je tudi po obedu pospravljjal in čedil rabljeno posodo.

V Tuluzu se je bil že razširil glas o veliki pobožnosti in svetih čednostih novega škofa. Ko je Ludovik mej nje prišel, pa so še veliko več na njem zapazili, kakor se jim je poprej povedalo. Neki poročevavec iz tiste dobe pripoveduje, da je bil Ludovik jako lepega obraza in plemenitega obrašanja; nekaj čeznatornega je bilo na njem. tako, da je bil bolj angelju podoben kakor navadnemu človeku. Tuluščani so bili pri tem pogledu kakor sami iz sebe in niso se ga mogli nagledati. Koliker delj so ga videli, tolikanj bolj so spoznavali njegove čednosti, ketere so vnmale vse k ljubezni do Boga. Neka gospa je slišala, da novi škof nigdar ne povzdigne oči, da bi se po ljudeh ozerl. Nekako za šalo se hoče prepričati, če je temu res tako. Gre v cerkev in nepretergano vpira oči v škofa, da bi zapazila, ako bi se kam ozerl. Pa zaman je pričakovala. To jo je tako presunilo, da je začela mladega škofa kakor je zaslužil spoštovati ter je

bila odslej zanj in za njegovo resnično čednost vsa goreča; hvallila je pri vsaki priložnosti to zatajevanje Ludovikovo in mnogokrat je pripovedovala, kako se je tega z lastno skušnjo prepričala.

Tudi pripovedujejo o nekem drugem človeku, kateri je bil zamotan v marsikatero greho, pa pri prvem pogledu, ko je svetemu škofu v obraz pogledal, ga je milost božja dohitela in ves ginjen je zaklical: „Resnično, ta naš škof je velik svetnik!“

Ko je Ludovik nastopil vladanje svoje škofije, je bila njegova prva skerb, da je duhovne, kjer je treba bilo z očetovskim opominjevanjem svaril, naj vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti, naj se zderžijo vsacega posvetnega opravila, ker je to ne samo nasprotno cerkvenim določbam in nespodobno za duhovniški stan, ampak tudi zato, ker taka posvetna opravila duhovnika motijo in od njegovega pravega poklica oddaljujejo. Vsilila se je bila takrat mej duhovne razvada, da so lase nosili kakor posvetni ljudje in so se oblačili popolnoma posvetno z blagom raznih barev in krojev. Te je ljubeznjivo opominjal, da se naj nosijo tako, kakor se spodobi tistim, ki so si Gospoda izbrali v svojo edino dedščino. Jako so se mu pa prikupili oni duhovni, ki so se zvesto ravnali po svojem imenitnem poklicu ter se v pobožnosti in cerkvenih znanostih vadili; one pa, ki so svoj zvišeni stan na kateri način koli sramotili, bodi si da so preveč posvetno živeli, pobožnost zanemarjali in svoje talente sebi in drugim v kvar tratili, take je sè vso ostrostjo najpervo svaril, in če se vpogniti niso dali, tudi ko višji pastir kaznoval.

Ker je pa v svoji ponižnosti spoznal svojo mladost in neizkušnost ter sam sebi ni zaupal, si je izmej duhovnikov izbral modre in učene može, ki so mu bili zvesti svetovayci pri škofijskih opravilih. Naj imenitnejši mej njimi je bil Jakob od Euze, ki je bil že poprej njegov in njegovih bratov izgojevavec in učitelj na kraljevem očetovskem dvoru ter je pozneje bil škof v Frežuzu in Avinjonu, potem kardinalj in je naposled zasedel ko papež svetega Petra stol pod imenom Janez XXII. Še dva druga znamenita učenjaka iz reda svetega Frančiška je zelo čislal; teh je bil eden P. Viljem od Falgarije, drugi pa P. Rihard Middleton. Pervi je bil sloveč učenec svetega Bonaventure, čiger imenitna dela je izdal; pozneje je ko generaljni vikar serafinski red vladal. Drugi pa si je sè svojo veliko učenostjo pridobil naslov temeljitega ali globkega doktorja in to po vsi pravici, ker

je bil eden najbolj učenih mož tistega časa; njegovo ime je še dolgo po njegovi smerti slovelo v šolah.

Zelo je bil škof Ludovik previden pri sprejemanju tistih, ki so se hoteli duhovskemu stanu posvetiti; pri tem se ni oziral na to, če je bil gdo imenitnega stanu ali če je imel kako posvetno prednost, ampak edino to mu ga je priporočilo, če je imel duha pobožnosti in je bilo očitno, da ga Bog v ta sveti stan kliče. Zahteval je, da so bili vsi, ki so se svetišču božjemu posvetiti hoteli, lepega obnašanja in čistega življenja, da v duhovskem stanu niso iskali bogastva in zložnega življenja, ampak da so bili vneti edino le za čast božjo in zveličanje nevmerjočih duš. Preden je torej koga v mašnika posvetil, je na tanko o njem pozvedoval in ga tudi sam izpraševal, da se je tako prepričal o njegovi poštenosti in potrebni učenosti.

Ludovik ni pa samo od svojih podložnih duhovnih zahteval, da je bilo njih življenje po vsem sveto in stanu primerno, tudi sam jim je dajal v tem najlepši zgled svetosti in čednostnega življenja, tako da se ni nihče pritoževati mogel, ko je ravno tisto zahteval od drugih. Kaker smo že omenili, je nad vse ljubil sveto vboštvo ter nosil siromaški frančiškanski habit opasan z debelim priprostim pasom in hodil vedno v sandalijah. Enkrat je dobil v dar škofoysko obleko, pa se mu je predragocena zdela in podaril jo je nekemu drugemu škofu, ki je bil bolj vbog kakor on sam. Tudi ni maral za nov frančiškanski habit; nosil je raji že starega in obnošenega. Odkar je duhovnik postal, povernil je očetu kralju vse, ker je bilo kaj več vrednega, zlasti srebernino in zlatnino; v svojem pohoštju je imel le leseno ali persteno posodo in le pri božji službi se je posluževal zlatnine ali srebernine. Iz svojega stanovanja je zapovedal vse odstraniti, kar je bilo lišpavega in nepotrebne; njegova postelj in drugo hišno orodje je bilo tako priprosto, da bi bilo komaj zadostovalo za vbogo meniško celico. Neki dan je k njemu prišel briyec, da bi ga obril, in prinesel je s seboj zlato skledico za milo, pa Ludovik ni hotel, da bi to drago posodo rabil, mariveč je moral poiskati drugo bolj priprosto, in ker je ni pri roki imel, se je moral poslužiti lesene.

10. Poglavje.

Kako je bil Ludovik tudi ko škof vedno ponižen, poln vsmiljenja do vbozih in bolnikov.

Povzdignjen do škofovske časti se zaradi tega sv. Ludovik nikaker ni prevzel, ampak ostal je ponižen in pohleven. Neketeri imenitnejši meščani, ki so pri mestni gosposki imeli prvo besedo, so hoteli, da bi novi škof jahaje imel slovesni vhod v mesto, kar je v škofovskem obredniku tudi nekako predpisano, pa ponižni Ludovik o tem ni hotel ničesar slišati, češ, da tak posveten blišč nikaker ne pristoja nasledniku ponižnega Jezusa, še manj pa ne vrednemu sinu svetega Frančiška. Ko je kmalu po svojem prihodu v Tuluz obiskal samostan manjših bratov, je rekel ginjen: „Oh, da bi bil prost tega škofovskega bremena in da bi mogel v eni teh celic ko priprost frančiškan mirno in v edini skerbi za svoje dušno zveličanje živeti!“ Neki drugi krat je bil v ravno tistem samostanu in eden izmej menihov mu je rekel, da je vesoljnemu redu v veliko čast imeti njega za svojega uda. Toda škofu Ludoviku se je na obrazu bralo, da mu ta opazka ni nič kaj po volji bila, rekel je: „Ne, ne, ti ne govoriš prav, ljubi brat, ne jaz sem, ki redu čast delam, pač pa je red mene neizmerno počastil, ko me je sprejel za svojega uda in mi ne vrednemu dal redovniško obleko.

Ko je bil že ko škof v Pariškem samostanu, je hotel, da se mu kako delo odloči, kaker drugim bratom v družini samostana. Ravno tam je tudi bilo, da je na veliki četrtek dvanajstim menihom po Jezusovem zgledu noge vmival in sto vbozih z razno obleko obdaroval. Z drugimi brati vred se je po samostanski navadi tisti dan bičal in na velikonočno nedeljo je po obedu tudi posodo pomival.

Večkrat je kapelanu, ki ga je na popotovanju spremljal, pri sveti maši stregel in sicer tako natančno in spodobno, kaker bi stregel svojemu vikšemu. S tem svojim spremljevalcem je imel tudi posebno prijateljstvo in mu je naročil, da naj nanj pazi ne samo glede njegovega delovanja, ampak tudi glede njegovega govorjenja in če bi kedaj zapazil, da bi v eni ali drugi zadevi kaj napačnega storil ali govoril, naj ga brez vseh ovinkov kar naravnost posvari. In ta je to tudi storil, ker je poznal čednosti

svojega svetega škofa, in keder se mu je zdelo, da je kake graje vreden, kar je bilo se ve da le zelo redkokrat, ga je tudi kar naravnost na to opozoril. To se je Ludoviku vselej zelo dopadlo in je zavoljo te odkritoserčnosti svojega prijatelja vedno bolj čislal in ljubil ter si prizadeval se v tem poboljšati, kar mu je očital. Nekega dne se je prigodilo, da je prijatelj svojega škofa Ludovika v pričo mnogih imenitnih oseb na neko nedostojnost brez ozira opomnil. Pričujoči so nad tako prederznostjo stermeli, ker niso vedeli, kaka tesna zveza ju veže, in očitno so kazali svojo nejevoljo nad kapelanom. Ludovik pa se je zanj potegnil in jim povedal, da mu je sam vzkazal tako ravnati, ker je to njemu v veliko duhovno korist.

Vse drugače je pa bilo, če je gdo v pričo njega se upal ga hvaliti; berž mu je zapovedal, naj molči. Tako je tudi storil, ko bi bil gdo koga opravljal, obrekoval ali kako drugače pregrešno ali nespodobno govoril. Keder je mej domačo družino kako nasprotje nastalo, je sè svojim ljubeznjivim posredovanjem razburjene duhove kmalu pomiril in sprijaznil.

Velika ponižnost škofa Ludovika se je pa razodevala tudi v njegovi veliki ljubezni do vbozih in bolnikov. Pogostokrat je obiskoval sirotišnice in bolnišnice, kjer je siromake in bolnike tolažil s prijaznimi besedami in jim tudi dejansko pomagal z obilno miloščino. Ker mu je posebno njih dušno zveličanje pri srcu bilo, ni samo skerbela, da so jim goreči duhovniki duhovne dobrote, namreč svete zakramente delili, ampak tudi sam jih je rad spovedoval in jim delil poslednje olje ter vmirajočim na strani stal. Neki pot se je zgodilo, ko je iz Katalonije na Francosko popotoval in je celi dan čez Pirenejske gore na poti bil, da je proti večeru prišel do kmetiške bajte, v kateri je vbožna ženica za smert bolna ležala in na vso moč prosila, da bi jo kak duhovnik pred smertjo z Bogom spravil. Duhovni, ki so svojega škofa na popotovanju spremljevali, so bili takoj pripravljene, da bi eden ali drugi bolno ženico spovedal, pa Ludovik tega ni dopustil, mariveč sam je šel k postelji vboge zapuščene ženice in jo je spovedal. Po spovedi jo je tolažil in ji prigovarjal, naj na Gospoda zaupa, postregel ji je še z lastnimi rokami ter ji podaril precej velik dar. O kako je bila vboga ženica vesela in vtolačena, ko je zvedela, da ji je škof sam toliko ljubezen storil. Tudi Ludovik je bil vesel in zadovoljen, da je mogel vbogi ženi pomagati in to veselje se je še pomnožilo, ko je na svoji obleki

zapazil gerde uši, katerih se je pri nesnažni posteli nalezal in smehljaje je rekel, da so te živalice biseri vboge ženice.

Ko je bil neki drugi krat v cerkvi pri sveti maši, je zapazil, da, ko je mašnik po tedanji navadi pred zavživanjem pričujočim dajal objetje miru ali „pax“, je pri tem nekega gobavega bolnika izpustil, bodi si da ni nanj pazil, ali pa tudi morebiti ker se mu je gerda bolezen gnjusila. Ko sveti škof to zapazi, takoj vstane iz svojega škofovskega sedeža in se nesrečnemu približa pred njim ponižno poklekne in ga na lice poljubi.

Pri svoji škofovski mizi je imel vsaki dan petindvajset vbožcev, sam jim je roke vmival ter jim kleče delil jedi in pijače. Vsako soboto je trem naj bolj siromašnim in bolnim tudi noge vmival in jih poljuboval. Od svojih dohodkov si je samo četerti del pridržal, koliker je bilo namreč zanj in za drugo hišno družino potrebno, vse drugo pa je razdal mej vbožne cerkve in potrebne ljudi.

Kako je to Ludovikovo vsmiljenje do vbožih in bolnikov Bogu dopadljivo bilo, je spoznati iz sledečega dogodka. Ko je namreč se svojim očetom, kraljem, iz Francoskega na Špansko popotoval, je mej potoma srečal nekega reveža, ki je bil tako slabo oblečen in zraven tega tako z gnjusnimi ranami pokrit, da se je moral vsakemu pri prvem pogledu v serce smiliti. Ni nam treba še le povedati, kako se je smilil dobrotljivemu sercu svetega škofa. Ludovik sleče svojo škofovsko obleko, katero je takrat nosil za voljo svojega očeta, kralja, in jo podari vbožcu, da jo obleče. Kralj je ostermel nad tolikim vsmiljenjem svojega sinu in si ni upal mu braniti. Ko pa je vboži z obleko odšel, je začel kralj to stvar resno prevdarjati in sam pri sebi misliti če bodo tega berača v taki nenavadni obleki videli, bodo gotovo sodili, da jo je kje vkradel in po nedolžnem ga bodo ko tatu v ječo zaperli. Zapovedal je tedaj spremljevalcem, naj hitro gredo za odhajajočim, in ko ga dojdejo, naj mu škofovo obleko vzamejo in ga za njo z drugim bogatim darom odškodujejo. Služabniki so šli tedaj za beračem, pa da si so ga v celi okolici skerbno iskali, vendar ga niso našli in nihče jim ni vedel o njem kaj povedati, marveč so terdili, da takega berača nigdar tu vedeli niso. Kralj in vsi drugi so bili prepričani, da je Jezus sam podobo berača na se vzel in se svojemu ljubemu Ludoviku prikazal, da ga je obdarovati mogel.

Neki drugikrat je Ludovik mej vbožce razdelil jedila in pi-

Jače, ki so bile za kosilo pripravljene in ko je čas obeda prišel, ni bilo kaj na mizo djati. Služabniki so se jezili nad tako rado-darnostjo, zavoljo ketere so bili kosila oropani in začeli so zoper svetega škofa godernjati in zabavljati. Ludovik se pa za to kar nič ni zmenil; molil je kaker navadno molitev pred jedjo in se je k mizi vsedel ter tudi druge povabil da prisedejo. In glej čudo! Tisti trenotek sta se dva lepa mladeniča prikazala in prinesla sta naj bolj okusnih jedi in najboljšega vina. Ko so povabljeni pokusili ta jedila, je Ludovik onim zabavljivcem očital njih slabo zaupanje v Boga ter jim je rekel: „Glejte, ker sem jaz vbogim razdelil jedi, ki so bile za nas pripravljene, je pa Bog nam iz nebes boljših jedi in pijač poslal in nam s tem pokazal, da kar vbozemu dobrega storimo on tako sprejme, kaker bi njemu samemu storili.

Tudi do onih nesrečnih, ki so bili zavoljo kakega hudodelstva k smerti obsojeni, je bil Ludovik poln ljubezni in usmiljenja ter si je koliker mu je bilo mogoče prizadeval, da bi jim sicer zaslužen kazni vsaj zmanjšal, če jim ni mogel popolnega pomiloščenja dobiti. Tako je več kaker sto in petdesetim, ki so bili obsojeni, pomiloščenje izprosil, ker se je za nje pri svojem očetu, kralju, potegoval.

„Usmiljenja hočem, ne pa daritve“ rekel je nekedaj Bog judom in to tudi nam kristjanom velja, in na sodnji dan bo pravični sodnik od sebe pehnil in v večno pogubljenje obsodil tiste, kateri v svojem življenju niso poznali vsmiljenja do svojega bližnjega. O kako je tudi dandenes potrebno, de se ljubezen do bližnjega in vsmiljenje ogreje pri mnogih, ki mislijo, da so že dovelj storili, ako svoje vsakdanje molitve opravijo, semtertje svete zakramente prejmejo, ob nedeljah in zapovedanih praznikih k službi božji gredo in kako drugo pobožnost opravijo. Ali Bog od njih več tirja, on tirja vsmiljenje do bližnjega. Pojdi torej in posnemaj v tem svetega škofa Ludovika. Pri tem pa se spomni na Jezusovo besedo, ki pravi: „Gdor sprejme koga teh malih ki v mene verujejo, ta mene sprejme“; in zopet govori: „kar bote najmanjšemu izmej mojih bratov storili, to bom tako sprejel, kaker bi bilo meni storjeno“.

Življenje sv. Antona Padovanskega.

P. A. M.

V. Poglavje.

Generaljni kapitelj frančiškanov. — Sv. Anton pride v Asiz. — Skrito življenje svetnikovo v puščavi na gori sv. Pavla.

Milo sicilijansko podnebje in ljubeznjiva postrežba dobrih sobratov je sv. Antona toliko okrepčala, da se je odločil, nadaljevati svoje popotovanje. Kar pride novica tudi v Taormino, da je sv. očak Frančišek poklical svoje duhovne sinove h generaljnemu zboru v Asiz na binkoštni praznik 30. maja 1221. V velikem hrepenenju videti obličje serafinskega očeta je sklenil sv. Anton tudi tjakaj odpotovati.

V spremstvu mnogih sicilijanskih bratov in v družbi svojega dosedanjega popotnega tovariša mladega Filipa je v začetku meseca aprilja odešel svetnik iz Sicilije proti samostanu Marije Angeljske, kjer je imelo biti zborovanje. Nič gotovega ne vemo o tem popotovanju kaker tudi o njegovem bivanju v Asizu ne. Mej potoma se je najberž nekoliko pomudil v Rimu ter prišel v kakih sedmih tjednih v prijazno rojstno mesto sv. Frančiška, Asiz.

Nekaj nenavadnega in ginljivega je bil generaljni zbor frančiškanov za prebivalce Asiške. Od vseh strani je privrela velika množica redovnikov k sv. očetu. Samostan „Naše ljube Gospe Angeljske“ ni mogel vseh sprejeti pod svojo streho in zato so bili mnogi primorani zunaj samostana prebivati v šotarih. V najlepšem redu in miru so tukaj živeli ti novi vojščaki sv. križa. Na raznih krajih tega tabora se je sedemkrat na dan vzdigovala sv. molitev in pobožno petje proti nebu. Vže proti koncu zborovanja je prišel sv. Anton v Asiz. Lahko si mislimo, da ga je sv. oče Frančišek, ki je bil prejel od Boga čudoviti dar, da je mogel gledati v serca svojih sinov, sprejel sè vso svojo nepresegljivo, serafinsko ljubeznijo. Ves prevzet od ljubeznjivosti sv. očeta, ni sv. Anton nič bolj želel, kaker ostati na Laškem, da bi tako mogel od blizu gledati in občudovati čednosti „vbožca Asiškega“.

Pri sklepu zбора so se redovni bratje poslovili od sv. očeta Frančiška in novega generalja brata Elija ter se pripravili za odhod. Vsaki se je pridružil svojemu provincijalju, da bi z njim skupaj odpotoval. Le sv. Anton ni imel nobenega, pri katerem bi se oglasil. Ker je bil od hude boleznj silno slab in shujšan in v svoji veliki ponižnosti tako priprost, se ni nobeden zanj kaj zmenil. Sv. Anton vže ves prešinjjen od pravega Frančiškovega duha, se je popolnoma izročil božjemu vodstvu in se ni nobenemu nič priporočil. Slednjič vender vpraša pater Gracijan, provincijalj iz Romanje, tihega brata, kaj se je vže vkrenilo zaradi njega. Z ginljivo ponižnostjo odgovori Anton, da ga še nobeden ni nagovoril, da je pa k vsemu pripravljen. Nič ni omenil svojega plemenitega rodu, nič o svojih velikih zmožnostih, ker ni hotel družega vedeti, kakor Kristusa križanega. Iz samega vsmiljenja in ginjen od velike ponižnosti in vdanosti portugiskega brata, ne da bi bil slutil, kakšen zaklad je pridobil, je vzel prijazni provincijalj Antona seboj v Bolonjo ter ga na to poslal v samostan na gori sv. Pavla mej Forlijem in Riminom blizu vasi Santo Stefano. Najberž je mislil pater Gracijan, da bo bolehnj sobrat v tem mirnem in samotnem kraju najprej okreval, vse drugo bo vže samo ob sebi prišlo.

Tako najdemo po marterniški kroni hlepečega, enkrat tako slavljenege plemenitege korarja, kot najnižjega samostanskege brata v samotni puščavi.

V resnici, to ponižanje je delo svetnika!

Ko je prišel na goro sv. Pavla, je bil ves prevzet od mirne, ljubeznjive samote, ki jo je našel. V svojem navdušenju je mislil, da je prišel v nebeški predvor. Tukaj je upal najti kraj pravega miru. Tukaj je želel skleniti življenje v premišljevanju večnih resnic in v službi priprostih in svetih sobratov. Za zgled življenja si je zbral sv. Antona puščavnika. Z ljudmi je govoril le toliko, koliker je bilo najbolj potrebno, ter z največim veseljem in globoko ponižnostjo pomival kuhinjsko posodo in pometal celice. Eden sobratov si je na znožju gore pripravil kleti podobno votlino, v katero je pogosto zahajal, da je premišljeval večne resnice. Večega veselja ta ni mogel storiti bratu Antonu, kakor da mu je za nekaj ur po dnevi prepustil to vbožno celico. Pater gvardijan je rad vslišal ponižno prošnjo Antona ter mu dovolil v oni votlini opravljati svoje pobožnosti. Vsako jutro je tedaj šel Anton v ljubo celico in več ur zaporedoma goreče molil in pre-

zaišljeval. Ravno tako je tudi storil popoldne po dokončanem delu. Njegovo zatajevanje in ostro življenje se ne da popisati. Postil se je tako, da je vžijal le toliko, koliker je bilo za življenje potrebno. Spal je na terdi deski in pod glavo je imel kamen. V eno mer pa so ga nadlegovale najhujše skušnjave. Tako je bilo devet mesecev na tej gori njegovo življenje nekako pripravljane na prihodnjo apostoljsko delavnost. Mej tem pa ko je bila duša našega svetnika po takem božjem občevanju vedno bolj v dobrem vterjena in po milosti božji čudežno razsvitljena in oblagodarjena, je velika ostrost in zatajevanje tako oslabilo njegove telesne moči, da se je pogostokrat komaj vzdržal po koncu.

„Tako je živel, piše neki pobožen zgodovinar, ta izvoljeni in z modrostjo napolnjeni mož nekaj časa ko neučen in priprost mej brati. Ker je videl, da mu je spodletelo enkrat njegovo junško podvzetje, se ni smel več derzniti kaj velikega pričeti v čast božjo in zveličanje duš, temuč se je izročil popolnoma v roke božje ter se odpovedal lastni volji. V takem obnašanju najde človek najlepši mir in je Bogu še bolj dopadljiv, in Bog se posluži o pravem času takih skritih mož, kaker je storil s tem svojim služabnikom“.

VII. Poglavje.

Sv. Anton postane mašnik in izroči se mu pridigarska služba.

V votlini na znožju gore sv. Pavla je Anton popolnoma odmerl svetu ter tudi želel svetu skrit in nepoznan ostati. Toda pater Gracijan je bil vže zvedel o res svetem življenju, ostri spokornosti in angeljski nedolžnosti portugiskega brata ter sklepal iz tega, da je dobil z Antonom lep zaklad za svojo pokrajino, čeravno še ni nič vedel o njegovi veliki učenosti. Zapovedal je toraj patru gvardijanu samotnega, puščavniškega samostana, naj se vso skerbjo pazi na zdravje tega brata in njegovo ostrost nekoliko oblaži se sv. pokorščino. Spomladi l. 1222 proti koncu sv. postnega časa so bili Anton in še več drugih sobratov poklicani v Forlij, da bi tamkaj prejeli sv. mašniško posvečenje. Malo je bilo do sedaj mašnikov v redu sv. Frančiška. Večina je hotela posnemati ponižnega sv. očaka, ki ni hotel sprejeti častne pa tudi težavne mašniške službe. Ponižni

Anton se je sicer težko ločil od priljubljene samote, pa v svoji veliki pokorščini je nemudoma izpolnil povelje predstojnikov in se napotil v Forlij. Popolnoma zanesljivih sporočil nimamo in tudi ne moremo določno povedati, kateri dan je bil posvečen v mašnika, kateri škof ga je posvetil in kje je opravil svojo prvo daritev svete maše.

Mašniško posvečenje je bilo doveršeno. V priprosti obednici manjših bratov so se zbrali novoposvečeni mašniki iz reda sv. Dominika in iz reda sv. Frančiška v družbi svojih spremljevalcev in predstojnikov k skromnemu obedu. Pogovarjali so se združeni v lepi bratovski ljubezni o raznih verskih rečeh. Kar se vzdigne pričujoči frančiškanski provincijalj pater Gracijan in prosi, naj eden dominikanov, ki se po pravici imenujejo „bratje pridigarji“, kaj pobožnega spregovori v splošno spodbudo. Pa eden za drugim se prične izgovarjati, da ni pripravljen, da se to bolj spodobi za keterega od frančiškanov i. t. d. Pater provincijalj se toraj oberne k Antonu, ki je tih in s pobešenimi očmi sedel in ni bil še nobene besede spregovoril. Pater provincijalj ni sicer veliko pričakoval od njegove učenosti, ker mu je bila neznana, toliko več pa od njegove priproste in velike pobožnosti, in zavoljo tega mu zapove, naj on kaj spregovori.

Anton se ves pretrese, ko sliši to povelje svojega predstojnika in erdečica oblije njegov blede obraz. Tudi on se prične izgovarjati sè svojo nezmožnostjo, pravi da si ne upa govoriti pred tako učeno družbo in prosi, naj se njemu, ki je dosedaj le v kuhinji pomagal, ne zapoveduje pridigati. Toda predstojnik je ostal pri svoji volji — bila je volja božja. „Govori, moj sin, mu reče, in povej tako, kaker te bo navdihnil sv. Duh“. Na prigovarjanje vseh se na to Anton vzdigne in zdaj je prišel trenutek, ko je hotel Bog postaviti na svečnik to do sedaj skrito luč sv. cerkve. Boječe in počasi prične govoriti ali sè vsako besedo raste njegova navdušenost, duh božji ga je vsega prešinil in kaker mogočna dolgo zaježena reka vre iz njegovih ust beseda božja. „In njegov govor je bil čudovito sestavljen. Pri dokazovanju so se v lepem redu verstila mesta iz sv. pisma in svetih očetov, vsaka beseda pa je bila polna globokega čustva, priserčnosti in duhovnega mazila. Njegov jezik je bil čist im mogočen, glas prijeten in doneč, vse njegovo obnašanje polno milote in veličastva.

Poslušalci so kar ostermeli in kaker okamnili so bili od začudenja in veselja; še nobeden poprej ni tako lepo pridigal.

Le malo je bilo zbranih v priprosti obednici; pa to malo število ni oviralo, da se je razodel svet in izversten pridigar, mož, kakeršnega je čakala laška dežela, mož, ki bi imel moč zatreti krivoverstva, s katerimi je bilo ljudstvo vže okuženo, mož, keterega naj bi tisoči in tisoči zvesto poslušali, ki naj bi ko svetla luč narod za narodom razsvetlil in navdušil. Že dolgo se je pogrešal mož za tako delo, in zdaj je razodela čudovito in očitno previdnost božja v sv. Antonu takega delavca, aposteljna laške dežele in kladivo krivovercev.“ *)

Ne da se popisati, kak vtisek je napravila ta perva pridiga sv. Antona. Vsi so spoznali, da je on velik svetnik in velik učejnjak, ki se je nalašč skrival in v svoji ponižnosti bežal pred posvetno hvalo, spoznali so pa tudi, kako nezmerno velik zaklad se je ž njim razodel na tako nepričakovan način.

Dobri pater Gracijan ni vedel, kaj bi storil od velicega veselja in ginjenja. Nemudoma odloči Antona za pridigarja svoje provincije in precej tudi sporoči o tem tako prečudno najdenem zakladu sv. očetu Frančišku in bratu Eliji v Asiz. Močno je bil ginjen sv. očak Frančišek pri tem sporočilu in ves napolnjen s spoštovanjem do sv. Antona; on je spoznal, da se je zdaj odperl nov delokrog njegovemu redu in da bo od zdaj naprej v nebesih in na zemlji okrašen s trojnim vencem, svetosti, marterništa in učeništva. Z velikim veseljem je poterdil sv. očak kaker tudi brat Elija izvolitev Antona za pridigarja in razširila sta njegovo delavnost na vse serafinske pokrajine.

„Skrito življenje sv. Antona je bilo zdaj pri koncu. On seveda ni nigdar zgubil veselja do molitve, samote, posta in spokornosti; toda nigdar več mu ni bilo dovoljeno, da bi se edino le temu sv. opravilu posvetil. Anton je imel doveršiti veliko delo, in v to mu je bilo dano le malo let življenja, čeravno mu je manjkalo še več let do tiste starosti, v kateri je naš Gospod in Učenik zapustil Nazaret, da bi pričel svoje očitno življenje. Prepričani smo lahko, da je naš svetnik večkrat goreče hrepenel po oni samoti na gori sv. Pavla, ki je bila zaj to, kar je bilo skalovje v puščavi štiridesetdanskega posta za našega Odrešenika. Kamerkoli je popotoval in koliker je nevtrudljivo delal, on je ostal vedno tisti ponižni mož, ki se je tako visoko povzdignil v ljubezni božji v samotni votlini na gori sv. Pavla.“**)

*) Coleridge.

***) Coleridge.

VII. Poglavje.

Sv. Anton učenec in učenik.

Velika učenost in nenavadni dar govorništva, ki ga je Bog tako nepričakovano razodel na sv. Antonu, je z veseljem napolnil frančiškanski red; vse je z občudovanjem in velikim spoštovanjem govorilo o svetem portugiskem bratu. Pri vsem tem pa je Anton ostal vedno enako ponižen in ravno ta ponižnost in otroška pripostost ga je prignala, da je prosil sv. očaka Frančiška, naj ga pošlje v kako bogoslovsko šolo, da bi se bolj podučil v svetih znanostih.

Sv. oče Frančišek, ki je dobro poznal lepe zmožnosti Antonove, je občutil največe veselje nad ponižno prošnjo in kmalu je prišlo povelje iz Asiza, naj gre Anton v mesto Verčeli na Pijemonteškem v bogoslovsko šolo. V tem mestu so imeli korarji sv. Avgušтина lep in prostoren samostan sv. Andreja, v katerem je predstojnik, opat Tomaž, izversten učenjak, podučeval neštnevilne klerike v svetih znanostih.

Semkaj je sv. oče Frančišek poslal svojega Antona v pomladi 1222. Pred osmimi leti je bil blagi škof Hugo sezidal v tem mestu samostan sv. Matevža in ga izročil manjšim bratom. Tukaj je stanoval Anton in hodil v šolo v bližnjo opatijo sv. Andreja skupaj s svojim sobratom Adamom iz Mariska, katerega je bil tudi sv. Frančišek semkaj v šole poslal.

Čudno se bo morebiti komu zdelo, da je sv. Frančišek sam poslal na visoke šole Antona in Adama iz Mariska, ko je vender hotel, da bi bil njegov red sezidan le na ponižnosti in zaničevanju posvetne časti ter je celo odstavil od službe predstojnika samostana v Bolonji, ki je bil vstanovil šolo v svojem samostanu. Vender si to ravnanje sv. Frančiška lahko razlagamo. Sv. Frančišek je dobro vedel, kako potrebno je, da je pridigar temeljito in vsestransko podučen v svetih znanostih, zlasti ako mora pobijati zmote in zápeljive nauke krivovercev in brezvercev. On je bil tedaj nasprotnik le one posvetne, prevzetne učenosti, ki le sama sebe išče, le za svojo čast in posvetno hvalo dela, ne pa v čast božjo in zveličanje bližnjega. Anton je hrepenel le po pravi učenosti in bil ves prešinjen od duha serafinskega očeta. Njegovo učenje je le neko notranje gledanje in premišljevanje neskončnega veličastva in ljubezni božje. Opat

Tomaž ga je preserčno ljubil in močno spoštoval. On sam govori o svojem svetem učencu tako: „Večkrat spozna sveta ljubezen to, kar najbistroumniša znanost ne more doseči; sam sem to skušal na blaženem bratu Antonu iz reda manjših bratov, s katerim sem najzaupljiviše občeval. Naj večje skrivnosti božje modrosti sem se od njega naučil, in ko sem enkrat razlagal knjigo Dijonizija Areopagite „o nebeški hierarhiji“ (angeljskih verstah), katero sem iz gerškega izvirnika prestavil na latinsko, sem jo še le prav razumel, ko me je Anton podučil. Govoril je namreč o tem tako jasno in globoko, kaker bi bil vse to sam gledal. V posvetnih znanostih brat Anton ni bil dosti izveden, imel je za to čisto dušo in dobro sveto voljo. Želel se je učiti skrivnostnega (mističnega) bogoslovja in njegovo znanje v tem je bilo tako čudovito, da smemo o njem reči, kar je rekel Jezus o svojem predhodniku: „on je bil goreča in bliščeča luč“. Zakaj znotraj je gorel Anton od ljubezni božje, zunaj pa je razsvetljeval ljudstva sè svojim naukom in svojim zgledom“. Gotovo prelepo spričevalo tako modrega učenika o svojem svetem učencu „na keterega, pravi opat Tomaž, sem se oziral, ko na angelja božjega“.

Kakih deset mesecev še le je obikoval Anton šolo v samostanu sv. Andreja in vže je bil tako napredoval v svetih znanostih, da so ga frančiškani na vso moč prosili, naj jim doma razlaga sv. pismo in jih podučuje v sv. bogoslovju. Ponižni Anton, ki ni nič bolj želel, kaker skrit in zaničevan ostati, jim je to prošnjo naravnost odbil. Ker so ga pa le vedno nadlegovali, je pisal prej sv. očetu Frančišku ter ga prosil za svet v tej zadevi. Sv. Frančišek mu je dal privoljenje podučevati ter mu pisal kratko pa pomenljivo pismo, s katerim je bil Anton izvoljen za prvega učenika bogoslovja v frančiškanskem redu. Pismo se glasi:

Predragemu svojemu bratu Antonu brat Frančišek
v Kristusu pozdravljenje!

Meni je ljubo, da svetega bogoslovja znanstvo bratou razagaš, vender pa tako, da — kar silno želim — niti v tebi niti v drugih ne vgasne duh svete molitve po vodilu, ki je hočemo spolnjevati. lmej se dobro!

Sè sveto gorečnostjo se je Anton poprijel nove službe ter popovelju sv. očeta Frančiška nevtrudljivo učil svete znanosti, ker je dobro spoznal, da so v času, ko se je povsod širilo kri-

voverstvo, silno potrebni zvedeni in goreči pridigarji. Na željo vnetega škofa Hugona pa je tudi prav pogostoma oznanjeval božjo besedo v stolni cerkvi.

Da bi sv. Frančišek pokazal, kolikanj ceni tega izverstnega učenika in misijonarja, ga je čez nekaj mesecev poklical nazaj v provincijo bolonjsko. Po veliki noči l. 1223 je sv. očak vstanočil bogoslovno stolico na bolonjskem vseučilišče in „ko je iskal za njo moža, ki bi se prav posebno odlikoval v vednostih, ni našel boljšega ko Antona“. Tudi tukaj je Anton svoje učence napeljeval sè vso vnemo k pravi učenosti ter jim pred vsem priporočal molitev in premišljevanje. Nevtrudljivo je pa tudi oznanjeval božjo besedo ter vedno ostal ponižen manjši brat. On je bil živa podoba vboštva, ponižnosti in spokornosti. Njegov zgled, njegova ljubezen in goreča beseda je vse na se vlekla. Čeravno je prišel v svoji službi večkrat v dotiko z grešniki, se vendar njegova ljubezen do Boga ni zmanjšala in čisto ogledalo njegove vesti nič omadežalo. Ali tudi v Bolonji ni imel več kot eno leto ostati. Zdelo se je, da ga hoče imeti celi svet. Njegovi predstojniki so ga sklenili poslati na Francosko, kjer so bili močno potrebni učeni bogoslovci in pridigarji, da bi zatertli pogubno krivoverstvo Aljbigenzov in v ljudstvu oživili lepo kerščansko življenje.

Za mesečni shod tretjega reda.

Kaj odvräča od zveličanja ?

Namen vseh redovnikov in tudi udov tretjega reda je ta, da se v svojem redu rešijo zadržkov in nevarnosti, ki ovirajo ljudi mej svetom v skerbi za zveličanje, in najdejo pripomočke s katerimi morejo Bogu popolniše služiti, bolj na tanko izpolnjevati božje in cerkvene zapovedi, lažje se varovati greha in dati dobro, in se tako bolj gotovo zveličati. V tretji red si stopil torej naj prej zato, da bi se rešil in znebil zaprek in nevarnosti, katerih je polno na svetu, kakor pravi sveti Janez evangelist: „Ves svet v hudem tiči!“ in skoraj vse vleče od Boga.

¹⁾ 1. Jan. 5, 19.

„Zakaj vse, kar je na svetu, je poželenje mesa in poželenje oči in napuh življenja.“¹⁾ Zato ne sme pravi ud tretjega reda ljubiti, kar svet ljubi. Svet pa posebno ljubi bogastvo, razveseljevanje, časti in živeti po svoji volji, kaker vsak sam hoče; ravno to pa vleče človeka od dobrega v greh, ga v dobrem zadržava ter mu razne skušnjave dela. Preveliko nagnjenje na denar, bogastvo in posvetne reči posebno zadržuje ljudi v pobožnosti in veliko jih tudi pogubi.

1. Sveti Bernard pravi, da bogastvo naklada veliko truda in skerbi, kako priti do denarja, dela velik strah, da ga ne bi zgubili in napravlja veliko žalost, ako ga človek zgubi²⁾, in to je mislil Kristus, ko je rekel, de je bogastvo ternje, ki zaduši v našem sercu vse dobre misli in občutke. In kake skerbi imajo posvetni zavoljo denarja in bogastva in drugih nečimernih stvari! Po noči in po dnevi mislijo, kako bi denar bolje posodili, kako bi ga pomnožili, in keder so zelo obogateli, ali so mirni, srečni? Ali reče kedo: zdaj imam dosti? Oh ne, zdaj se začnajo še le bati, da ne bi zgubili, kar so si pridobili z velikim trudom. Ako je poletu velika suša ali moča, že se tožijo, da bo slaba letina; bojijo se tatov; ako pes zalaja, že mislijo, da so prišli tatovi; bojijo se poslov; še celo svojim otrokom ne zaupajo. Kako je pa ž njimi, ako zgubijo kako pravdo, ako so jih okrali! Kako so nemirni, ako so zgubili isposojen denar, ali so pogoreli, ali jim je toča pobila, kužna bolezen živino pobrala, ali jim otroci zapravijo premoženje! Kako otožni in žalostni so, in vmiriti se ne morejo! Kako more tak človek na Boga misliti, pobožno moliti? Iz sledeče dogodbe boš to še bolj spoznal. Neki bogatin je imel svojo lepo hišo zraven vbožne pa čedne hišice; slišal je vse, kar so v nji govorili. Spoznal je, da je reven delavec, gospodar te družine, vedno vesel in zadovoljen. Zvečer je prihajal domov truden sicer, pa se je venderle vesel pogovarjal pri ognjišču sè ženo in otroci. Ko je ž njimi povečerjal in večerno molitev opravil, se je vlegel počivat na terdo posteljo in zjutraj je zopet vesel vstal in šel na delo. Tako se je godilo v njegovi hiši dan za dnem. To se je čudno zdelo bogatinu, da je ta vbogi delavec vedno vesel in zadovoljen, sam pa pri vsem velikem bogastvu nemiren po noči in po dnevu in ne-

¹⁾ 1, Jan. 2, 16.

²⁾ Serm. de convers. ad clericos. c. 12.

zadovoljen. Začel je misliti, ali ni krivo tega njegovo bogastvo, denar? Tega se je hotel prepričati; vzel je možnjo polno denarjev in jo djal v hišo delavca svojega soseda, tako, da ga ni nihče zapazil; drugi dan je pa skerbno opazoval delavca. Ko se je ta zjutraj zbudil in zagledal možnjo z denarjem, se je zelo razveselil. Ali precej ga je začelo skerbeti, kako bi denar skrnil pred ženo in kako bi ga porabil. To jutro ni šel delat; iz straha, da ne bi drugi zvedeli za denar, se je delal bolnega in v posteljo ga je skrnil in na njem ležal. To jutro že ni več pel in smejal se kaker navadno. Pervo noč potem ni mogel zaspati in kaker da bi bil bolan je zdihoval zavoljo žene, pa zavoljo poželenja po denarju. Bogatin se je zdaj prepričal, da ne more spati in vesel biti samo zavoljo prevelikega nagnenja do denarja. Drugi dan je šel bogatin obiskat svojega soseda in je vprašal njegovo ženo, kaj je njenemu možu, da je bil včeraj tako miren. Žena je rekla, da je bolan. O, je rekel bogatin, jaz že vem, kako bolezen ima in ga bom precej ozdravil. Na to je šel k postelji in rekel možu: Mošnja z denarjem je moja, in ako je precej ne date nazaj, vas bom šel tožit. Prestrašen je dal nazaj denar, zdrav je vstal in šel delat. Glej, kaj dela denar!¹⁾

2. Zavoljo prevelikega nagnenja do denarja, bogastva in drugih nečimernih reči se veliko ljudi pogubi. Sveti Pavel apostelj je pisal svetemu Timoteju: „Keteri hočejo obogateti, padejo v skušnjava, in v zadergo hudičevo, in v veliko nepridnih in škodljivih želj, ketere potopé človeka v pogubljenje in končanje.“ In dalje pravi sveti Pavel: „Korenina vsega hudega namreč je lakomnost; neketeri, ki so po nji hrepeneli, so zašli od vere.“²⁾ „Vidiš, pravi sveti Ambrož, da gdor ima denar, zgublja vero; gdor zlato spravlja, milost božjo zapravlja: skopost je slepota in prinaša zmoto v veri . . .“³⁾ Sveti Avguštin se vjema sè svetim Ambrožem in pravi, da je v skopuhu neka versta malikovavstva, zakaj spridenci imajo denar za svoj cilj, Boga pa za sredstvo in zato imajo denar za svojega malika.⁴⁾ Za denar so neketeri, tudi mej Slovenci so taki, pripravljeni prodati svojo vero, pripravljeni so prodati svoje poštenje, samo da dobijo do-

¹⁾ P. Joan. Edes, in fasciculo virtutum et vitiorum pri Scaramelli, Direttore ascetico.

²⁾ 1. Tim. 6, 9, in 10.

³⁾ Serm. 59. de avarit.

⁴⁾ De civitate Dei lib. 11, c. 25.

bro, imenitno službo. Ali ni hrepenenje po denarju sklenjeno s tožbami in krivicami? Odkod toliko krivičnih pogodeb in toliko oderuštva? Ali ne od prevelikega nagnenja do bogastva? Zakaj je toliko prepиров in pravn? Odkod toliko vnebovpijočih krivic? Ali ne iz lakomnosti po denarju? Koliko duš zgubi lilijo svete čistosti zavoljo denarja! . . . Neki bogatin je v svoji boleznî poslal nekaj denarja nekemu svetniku, da naj Boga prosi za njegovo zdravje. Svetnik se je dolgo vstavljaj, nazadnje je pa v cerkvi pri oltarju mošnjo odperl in vse denarje pregledal, potem je rekel hlapcu, ki mu je prinesel denar, da naj nese nazaj gospodarju devet in trideset cekinov, zakaj izmej 40 je eden sam čist, drugi so pa vsi po krivici pridobljeni.¹⁾ Ako bi ta svetnik pregledaval denar današnjih bogatinov, o koliko krivično-pridobljenega bi našel! Res je tedaj, kar je rekel sveti Pavel: „Korenina vsega hudega namreč je lakomnost;“ in zato se ne čudi, ker pravi prerok Baruh: „Ki grabijo srebro in zlato, v katero ljudje zaupajo, . . . strebljeni so, in šli so v spodnji svet.“²⁾ Strašno je pa, kar Kristus pravi o bogatih in takih, ki bi bili radi bogati: „Gorje vam bogatim“; ³⁾ „Resnično vam povem, da pojde bogati težko v nebeško kraljestvo. In zopet vam povem: Lažej je kameli iti igli skozi uho, kaker bogatemu priti v božje kraljestvo.“⁴⁾ In sveti Duh pravi po modrem Sirahu: „Nič ni krivičnîšega, kaker denar ljubiti; zakaj tak ima tudi svojo dušo na prodaj“⁵⁾ in „Ako boš obogatel, ne boš brez greha“⁶⁾ Giezi, hlapec Elizeja preroka, si je z lažjo sprosil denarja in daril od Naamana in je bil v kazen z gobami obsut; Juda Iškarijot je zavoljo denarja Kristusa prodal in potem sam sebe vmoril; Ananija in Safira sta se zlagala zavoljo denarja in v kazen sta precej vmerla.

Glej blagovoljni tretjerednik, kako odvrta bogastvo od dobrega in vleče v greh! Od jutra do večera in še po noči se trudijo, da bi obogateli, bogastvo pomnožili; vedno jih skerbi, da ne bi zgubili denarja, zato mislijo na denar mej molitvijo, doma in v cerkvi; ako se pogovarjarjo, se navadno o časnih rečeh, denarju; molijo malo, mej tjeđnom, ali pa tudi ob nedeljah ne

1) Pri Vinc. Belvac. lib. 21. c. 84.

2) Baruh 3, 18.

3) Luk. 6, 24.

4) Mat. 19, 23. 24.

5) Sir. 10, 10.

6) Sir. 11, 10.

hodijo v cerkev, prejemati svetih zakramentov ne vtegnejo. O srečni udje tretjega reda! ko ste stopili v tretji red, ste dolžni napraviti poslednjo oporoko (testament), kaker predpisuje vaše vodilo. Takrat ste vredili svoje časne reči in nimate več navezanega serca nanje in se ravnate po nauku svetega Duha: „Ako-ravno se množi bogastvo, ne navezujte nanj serca“¹⁾ Bogatinu ni hiša nigdar dosti velika in lepa, vi pa bodite zadovoljni, ako je tudi majhina, samo da ni vmazana. Bogata gospa potrebuje skoraj pol dneva, da se napravi za cerkev, ve pa, tretjerednice, mej tem lahko opravite svoje redovne in še druge molitve. Ne hrepenite po bogastvu, varujte se pa tudi, da ne bodele imele navezanega serca na kake stvar, kaker obleko, pse, mačke, ptiče, ker to ne dopada Bogu, kaker je sam razodel nekemu puščavniku, ki se je rad igral z mačko, katero je sabo prinesel v puščavo. Bodite zadovoljni s tem, kar vam je Bog dal; s kraljem Salomonom prosite nebeškega Očeta: „Ne dajaj mi ne vboštva, ne bogastva; podeli mi le, koliker mi je v živež treba“²⁾

P. A. F.

Lavretanske litanije.

(Dalje.)

Mati našega Stvarnika.

Sicer imenujemo Boga Očeta našega Stvarnika, vender je Bog Sin sodeloval pri stvarjenju in prav tako tudi sv. Duh; to pa zato, ker je Bog v svojem bistvu eden ter se ne da deliti, ampak vedno vsa sv. Trojica dela, prav posebno pa ona božja oseba, kateri tisto delo pripisujemo. Sv. Janez piše o Besedi, ki je bila od začetka pri Bogu: „Vse je bilo po nji storjeno in brez nje ni nič storjenega.“³⁾ Dalje je Sin božji Stvarnik novega kraljestva milosti: „Ako kedo ni prerojen iz vode in iz sv. Duha ne more iti v božje kraljestvo.“⁴⁾ Jasno kažejo na ta na-

¹⁾ Psal. 61, 11.

²⁾ Preg. 30, 8.

³⁾ Jan. 1, 3.

⁴⁾ Jan. 3, 5.

slov besede modrega Siraha, ketere polaga sv. cerkev Mariji na jezik: „Stvarnik vseh reči, in kateri me je vstvaril, je počival v mojem šotoru. ¹⁾“

Mati našega Odrešenika.

Marija je mati Odrešenika sveta. Ta naslov nam ne kaže samo visoke časti Marijine, ampak nam predočuje tudi veliko dobroto, katero je skazala Marija človeštvu s tem, da je rodila Odrešenika sveta, da je sodelovala pri našem odrešenju. Na njene besede: „Zgodi se mi po tvoji besedi“, ²⁾ je zapustil Odrešenik sveta nebesa in prišel na zemljo. Marija je njegova prava mati.

Devica najmodrejša.

S tem naslovom se pričinja Marija slaviti ko devica, in gotovo ni to le naključje, da se pričinja Marija slaviti s prvo-
mejš poglavitnimi čednostmi: z modrostjo. Modre device, o katerih nam pripoveduje evangelij, prekosi Marija za mnogo, ona je mej modrimi devicami najmodrejša.

Devica častitljiva.

Zaradi njenega visocega rodu, zaradi posebnih milosti, ketere ji je Bog skazoval, zaradi njenih velikih čednosti je Marija bila v najtesnejši zvezi z Jezusom, z Bogom človekom, odtod izvira morebiti tudi navada, da se pojo pred izpostavljenim sv. Rešnjim telesom lavretanske litanije. Vzrok, zakaj je Marija častitljiva, nam navaja tudi sama: „Ker mi je storil Gospod velike reči.“ ³⁾

Devica hvale vredna.

Iz tistih vzrokov, iz katerih se imenuje Marija častitljiva se imenuje tudi hvale vredna. Na Marijo se obračajo besede visoke pesni: „Videle so jo hčere in jo močno blagrovale. ⁴⁾“ Sama Marija je govorila preroške besede: „Zakaj glej, odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi. ⁵⁾“

¹⁾ Sir. 24, 12.

²⁾ Luk. 1, 38.

³⁾ Luk. 1, 49.

⁴⁾ Vis. pes. 6, 8.

⁵⁾ Luk. 1, 48.

Devica mogočna.

Marijina moč obstoji v tem, da doseže od Boga sè svojo prošnjo vse, to pa zato, ker je druga božja oseba njen pravi sin. Marija more pomagati v največih nevarnostih. Kaker nekedaj Salamon svoji materi, tako pravi Jezus Mariji: „Prosi moja mati, zakaj ne spodobi se, da bi odvráčeval tvoje obličje.“¹⁾

Sv. Bonaventura pravi: „Ker je vsegamogočen Gospod s teboj, zato si tudi ti vsegamogočna v njem, po njem in pri njem, tako da moreš v resnici klicati besede v Siraahovih bukvah: „In v Jeruzalemu je moja oblast“²⁾

Devica vsmiljena.

Marijina dobrotljivost ima korenine v njenem materinem razmerju do nas. Z besedami: „Žena, glej tvoj sin,“³⁾ je izročil Jezus vse ljudi njeni materini skerbi. Prav Mariji veljajo besede: „Postava milosti je na nje jeziku,“⁴⁾ in: „Ali more žena zapustiti svoje dete?“⁵⁾

Devica verna.

V natančnem spolnjevanju božje postave in božje volje obstoji Marijina vernost ali zvestoba. Kako verna je bila Marija, pričajo besede sv. evangelija: „In njegova Mati je ohranila vse te reči v svojem sercu.“⁶⁾ S posebnim ozirom na Marijo je govoril Gospod besede: „Blager tistim, kateri besedo božjo poslušajo in ohranijo.“⁷⁾ Nihče pa ni besede božje tako zvesto poslušal in nihče tako zvesto ohranil besed Jezusovih v svojem sercu ko Marija, zato jo tudi slavimo ko verno devico.

Podoba pravice.

Mej perve Marijine čednosti prištevamo njeno pravičnost, Marija nam je rodila Jezusa, ki se imenuje sonce pravičnosti;

¹⁾ 3. Kralj. 2, 20.

²⁾ In speculo B. M. V.

³⁾ Jan. 19, 26.

⁴⁾ Preg. 31, 26.

⁵⁾ Iz. 49, 15

⁶⁾ Luk. 2, 51.

⁷⁾ Luk. 11, 28.

mati pa, ki je rodila sonce pravičnosti, je imela gotovo to čednost tudi sama v polni meri. Marija je svetloba večne luči in brez madeža ogledalo božjega veličastva in podoba njegove dobrote. ¹⁾) (Dalje prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajne tretjerednice skupščine goriške: Neža (Elizabeta) Rodica iz Sežane, Ana (Marija) Pelicon in Magdalena (Jožefa) Černič iz Mirna; klanjske: Terezija Pavlin in Marija Pristarič iz bizeljske fare na Štajerskem; celjske: Marija Jurhar iz Šent Pavla † 27. majnika.

Dalje se priporočajo J. K. v V. za izvolitev stanu in da bi mogel srečno premagovati skušnjave; priporoča tudi svoje stariše, brate in sestre; Ana (Alojzija) Gr. za stanovitnost v dobrem, tudi svojega bolnega brata za ozdravljenje; neka mati za spreobrnjenje zgubljenega sinu; M. M. v D. L. v čast Matere božje in sv. Jožefa (sv. mašo oskerbeli); M. V. na J. v dober namen sebe, potem svojo bolno mater, ako je volja božja, da ozdravijo ali pa za srečno zadnjo uro (za podporo „Cvetju“ Bogu poverni!); neka tretjerednica za gorečnost v molitvi, voljno poterpežljivost in vdanost v voljo božjo; M. E. B. tr. prosi zdihljeja pred sv. Rešnjim Telesom: „Presveto serce Jezusovo, vsmili se nas!“ za zmago v hudih skušnjavah, za nekega duhovnika po nedolžnem obrekovanega, za mir in ljubezen mej osebami, ki bi imele biti fari v zgled in da bi se v cerkvi Bogu povernila čast; U. M. P. tr. da bi vdana v voljo božjo poterpela neko obrekovanje in svojo sestro za ljubo zdravje in vspeh v šoli; Fr. A. v Ž. svoje otroke, da bi rastle v modrosti in milosti božji, svojega moža, da bi se bolj varoval hudega; neka tretjerednica svoje stariše in nekaj drugih duš v dober namen; pokojna Marija Ana Babič; M. J. M. tr. z Notranjskega v dober namen, priporoča tudi svoja dva brata in dve sstri in njihove možje; neka tretjerednica dve bolni ženi; neka oseba sebe in vso družino; S. T. v O. za zdravje ali vsaj poterpežljivost v bolezni; neka nevarno bolna oseba iz žalske fare, da bi zadobila zopet

¹⁾ Modr. 7, 26.

Ljubo zdravje; neka tretjerednica dve osebi za spreobrnjenje in sebe, da bi mogla bolj goreče moliti; Marija D. za milost pogostega sv. obhajila, t. j. da bi ji bilo mogoče bolj pogostokrat pristopati k sv. obhajilu; L. V. za posebne potrebe; neki dušni pastir za dar pobožnosti in razsvitljenja, priporoča tudi izročene mu verne za odvernjenje bogokletstva in zanikernosti v obiskovanju službe božje; neka tretjerednica za dušno in telesno zdravje, priporoča tudi svojo družino, da bi bolj mirno živela in za zveličanje skerbela; neki dušni pastir za rešenje iz dušne zadrege; M. B. v B. priporoča svojo hčerko, da bi ji sv. Duh razsvetlil um (darove odpošljemo berž ko mogoče, Bog poverni!); neki tretjerednik in Ž. za gorečnost in vredno prejemanje sv. zakramentov, priporoča tudi svojega gospodarja za spoznanje in spreobrnjenje; neka žena, ki terpi na kervotoku, priporoča sebe in svojo hčerko, ki je tudi bolna, da bi jima Bog dal ljubo zdravje; neka tr. priporoča neko ženo iz Sovodnji za ozdravljenje.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz Ljubljane, 2. VI. 1897.

Lotila se me je bila sitna bolezen v nogah, proti kateri nasvetovana zdravila niso veliko pomagala. Bal sem se torej in tudi se mi je reklo, da bom težko še kedaj popolnoma ozdravel. V tej nadlogi se priporočujem prebl. Devici Mariji, sv. Jožefu, sv. Antonu in sv. Roku; ob enem obljubim, da hočem, ako bom vslišan, v „Cvetju“ s polnim podpisom naznaniti svoje ozdravljenje. To se je zdaj zgodilo. Zato pa bodi Vsemogočnemu, prebl. D. M., sv. J., sv. A. in sv. R. vedna čast in hvala!

P. Bernardin Mlakar, frančiškan.

Iz Ljubljane 21. VI. 1897.

Visokošolec, S. A., je bil zelo nevarno bolan. 14 dni je bil v smertni nevarnosti, tako da ni bilo nobenega upanja. Celo zdravniki — in teh je bilo vsaki dan po 5 pri njem, bil je namreč v vojaški bolnišnici — so bili obupali nad njegovim zdravjem. Ker torej po izpovedi spretnih zdravnikov ni bilo več pomoči po naravni poti, smo je iskali po nadnaravni. Opravljale so se razne pobožnosti v dosego ljubega zdravja. — Če ozdravi, obljubil sem mej drugim presv. Sercu Jezusovemu in bl. Devici Mariji, da bom to objavil v „Cvetju“. Zares, zaupne prošnje in

molitve so bile poplačane s tem, da se je začelo bolniku vračati zdravje. Od dneva do dneva so se mu vračale moči. Danes je zapustil bolnišnico popolnoma zdrav. Bodi torej hvala in čast presv. Sercu Jezusovemu in prebl. Devici Mariji! P. S. V.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo: neka gospodinja iz Maribora za ozdravljenje; M. M. pri Mariji Devici v Polju za ozdravljene noge; F. G. v Mirnem ravno tako; A. T. v N. M. za srečen izid v neki važni zadevi; neka tretjerednica od Marije Device v Puščavi za ozdravljenje po dolgem bolehanju; J. P. v Gorjah za ozdravljenje po težkem kamenu poškodovanega palca leve noge; nekedo za dušno pomoč; Fr. G. Š. za vslisanje v posebni potrebi; A. G. tr. iz V. za ljubo zdravje; J. L. tr. da je bil oproščen sodnijske kazni za razžaljenje časti neke višje osebe; A. K. za srečno najdeno službo; Antonija V. za neko najdeno stvar; F. J. za ozdravljenje oči; neka tretjerednica za vse milosti, še posebej za ponehanje bolečin; neka tr., da je dobila dobrega dušnega vodnika; neka tr., da se je neka reč prav izveršila; neka mati za ozdravljenje otroka; neka tr. za ozdravljenje dušnega pastirja; Sk. J. iz Lj. za ljubo zdravje.

Popolni odpustki

so v frančiškanskih cerkvah za vse verne mesca
velikega serpana:

2. (porcijunkula), 12. (sv. Klara), 19. (sv. Ludovik, škof),
25. (sv. Ludovik, kralj);

kimaveca:

4. (sv. Roza), 17. (pet ran sv. Frančiška), 24. (sv. Pacifik).

Tretjeredniki morejo dobiti te odpustke tudi v svojih domačih farnih cerkvah; 25. velikega serpana in 17. kimovca ali pa prihodnjo nedeljo imajo vesoljno odvezo. Po novi privolitvi se morejo vdeležiti tudi vesoljne odveze 1. reda, ki je ta dva mesca na praznika vnebovzjetja in rojstva Marije Device.

Drugi, ne na mesečne dni navezani odpustki veljajo, kaker je bilo povedano v 1. zvezku tega tečaja.

sem našel? Kakšnih dokazov zahtevate še? — Pa saj jih ne zahteva vis. g. statski sovjetnik! „Jaz mu verojamem in ne zahtevam dokazov“, pravi. — Te besede so ali resne, ali ironične. Ako so resne, čemu preliva še nadalje žolč in tinto? Ako niso resne, je hotel reči vis. g. Martin Matvejevič: „Jaz mu ne verojamem in zahtevam dokazov“. Jaz bi odgovoril z Abrahamom: „Ašte Mosêa i prorokû ne poslušajätü, ni ašte kto otü mrütvyhû vûskrisnetü, ne imaätü vëry“. (Mariinskoje četverojevangelije, Luk. 16. 31.) — Mogoče je naposled, da je stavek vis. g. statskega sovetnika na pol ironičen, na pol resen, da je hotel reči: „Jaz mu ne verojamem in ne zahtevam dokazov“. Na svetu so n. pr. celo ljudje, ki ne verjamejo, da je Bog, in ne zahtevajo dokazov. Taki čutijo, da so v zmoti, pa se boje zanj, ker je vgodna njih nagnjenju; zato se tudi naravnost branijo dokazov. Kako je s to rečjo pri našem vis. g. Martinu Matvejeviču, ne maram preiskovati nadalje. Bodi si tako ali tako, njemu ne bom dokazoval ničesar več, naj mirno živa svoje zmote! Ako pa kedo drugi želi, da bi njemu še kaj jasniše razložil nauk o prvotnem bodočniku stare slavenščine, se to lahko in radovoljno zgodi.

Da so si tako imenovani arski (arijski), ali kaker jih drugi imenujejo indoevropski ali indogermanski jeziki mej sabo v rodu, to je dandanašnji blizu sploh znano. Njih sorodnost pa ni le v posameznih besedah ali korenih, temuč zlasti v vsem slovniskem sestavu, v deblotvorstvu, v sklanji in spregi, in tudi v skladnji. In ta sorodnost je tolikanj očitniša, koliker stariši so jeziki, ki jih primerjamo. Ako bi vzeli n. pr. našo slovenščino, italijanščino in novo gerščino, bi bilo iz perva precej težko najti kako vje-manje; novejših italijanizmov namreč ne smemo šteti. Ali primerjajmo staro slovenščino, latinščino in staro gerščino, pa bomo videli povsod zadosti takega, kar je enako ali podobno ali v vseh treh jezikih, ali vsaj v dveh od njih; n. pr. v stari slovenščini in latinščini supinum, v stari slovenščini in gerščini aoristi itd. — In vendar je stara slovenščina, kaker nam je ohranjena v najstariših spominikih, za tisoč let mlajša od latinščine, kaj še le gerščine! Kolikanj podobniša je morala biti latinščini in gerščini prvotna slavenščina, recimo ob Kristusovem času! Ako gremo potem v duhu še dalje nazaj, moramo priti naposled do časa, ko so si bili vsi arski jeziki tako podobni, kaker bi bili narečja enega jezika, in na vse zadnje moramo priti do neke prvotne dobe, ko so goverili vsi Arji tako enako, kaker n. pr. dandanašnji prebivavci ene vasi ali udje ene družine. To je bil prvotni arski jezik, ne sicer bogat z besedami ali v slovnici že jako lepo razvit. Od kod to vemo? Iz pameti. Ta nam pravi, da je vse, kar imajo poznejši, tisočletja že ločeni arski jeziki skupnega in podobnega, vse to je moralo biti že v onem prvotnem arskem jeziku; in brez dvojbe je bilo še več, kar se je pa v novejših jezikih ščasoma popolnoma pozgubilo.

Tako so torej znali tisti prvotni Arji govoriti tudi že o prihodnjem času; že tedaj so imeli sigmatiški futurum. „Schon in der Zeit der idg. Urgemeinschaft muss -s-jo (-ss-jo) ein ein-

heitliches Suffix zur Bildung der Formen mit Futurbedeutung geworden sein". (Brugmana, Grundriss II. 1091). Le tako je bilo mogoče, da se prihodnji čas v sanskertu, gerščini in litvanščini tako lepo vjema. Pozneje ga namreč ti narodi niso mogli izposoditi eden od drugega, ker ko taki niso nigdar občevali mej sabo. Kaker imajo vsi trije mnoge skupne besede iz časa, ko so bili še vsi trije en sam narod, tako imajo od tedaj tudi skupne slovniške oblike; to je čisto natorno.

Vender pripustimo, da bi imel kaj v sebi pomislek tistih, ki pravijo, da bi mogel biti gerški futurum iz konjunktiva sigmatiškega aorista in torej ne bi bil v nobeni zvezi z litvanskim in sanskertskim sjo-futurum. Nauka o prvotnem slavenskem futuru to ne more spodnesti. Litvanska oblika je sè sanskertsko brez dvojbe identična, torej je iz časa, ko so Litvanci in kar je ž njimi najbliže v rodu, Leti in stari Prusi, še isti jezik govorili sè starimi Indi, Baktri, Perzijani itd., ali bolje rečeno, ko so bili prednjiki teh narodov še vsi vkup en narod enega jezika. Ti rodovi so bili namreč še skupaj, ko so bili drugi evropsko-arski narodi že ločeni od njih, tega se lahko prepričamo po primerjajočem jezikoslovju. Vprašanje je zdaj, kje so bili tedaj Slovenci, ali njih prednjiki? Odgovor: Tam, kjer Litvanci, ali natančneje, kjer prednjiki Litvancev, Letov in starih Prusov. In tudi še, ko so se ločili od azijskih Arjev, so ostali prednjiki Slavenov in Litvancev še dolgo časa vkupaj ko narod enega jezika. V tem jeziku je moral tedaj živeti sigmatiški futurum, ker živi v litvanščini še zdaj. Ko se je začela pa iz njega ločiti prvotna slavensščina, ali moramo misliti, da je stari futurum kar naenkrat zaverгла? Za to nimamo nobenega vzroka; toraj moramo priznati, da je prvotna slavensščina imela sigmatiški futurum. Kaj pravi na to teta Logika? Ona pravi: „Tako bi smeli po pravici sklepati, tudi ke ne bi bilo v nobenem pisanem spominiku nika-kega ostanka tega časa.“ Ker ga pa imamo, naj mislimo, da to ni zadosti? da je to ostanek od nečesa, česer nigdar ni bilo? Mhm!

(Dalje prih.)

Listnica.

Br. Br. — Bog daj, da bi se zvonjenje rimsko-katoliško in rusko-pravoslavno kmalu v popolni edinosti razlegalo po terebintski dolini; morebiti ga potem ne bi poslušali brez koristi tudi muslomani. Hvala za „Statuds de „Zilek volapüköl in S. Peterburg,“ dasi jaz tega jezika ne umem. le po slovnici mi je nekoliko znan. Ali si morebiti Rusi v Palestini res kaj pomagajo z volapükom? To bi bilo več ko nepričakovano. Sicer se ne da tajiti nekaj vspeh Šlajerjeve iznajdbe, ali veselja ž njo vsaj jezikoslovec ne more imeti; tudi si nikaker ni lahko zapomniti na tisoče besed ali novih ali do nepcznanja spačenih iz nemških in angleških. Šlajer bi se bil imel deržati besednega zaklada latinskega ter le slovnico latinsko nadomestiti z neketerimi priprostimi pravili brez izjem. Tako bi dobili nekako novo latovščino, ki bi bila ne le nejlajži, temuč lahko tudi najlepši, najblagoglasniši jezik na svetu. Kako si ga jaz mislim, kažejo primeri v 2. zvezku. V prihodnje, keder bo prostor, se jih bo natisnilo še več in dostavila tudi razlaga. Veselilo pa me bo, ako mi gospodje, ketere ta reč mika, vže prej naznanijo, kakova slovniška pravila so posneli po onih primerih. Jaz v resnici mislim, da stvar ni brezupna, le bobna bi bilo večega treba, kaker ga imamo mi. Bodite zdravi!